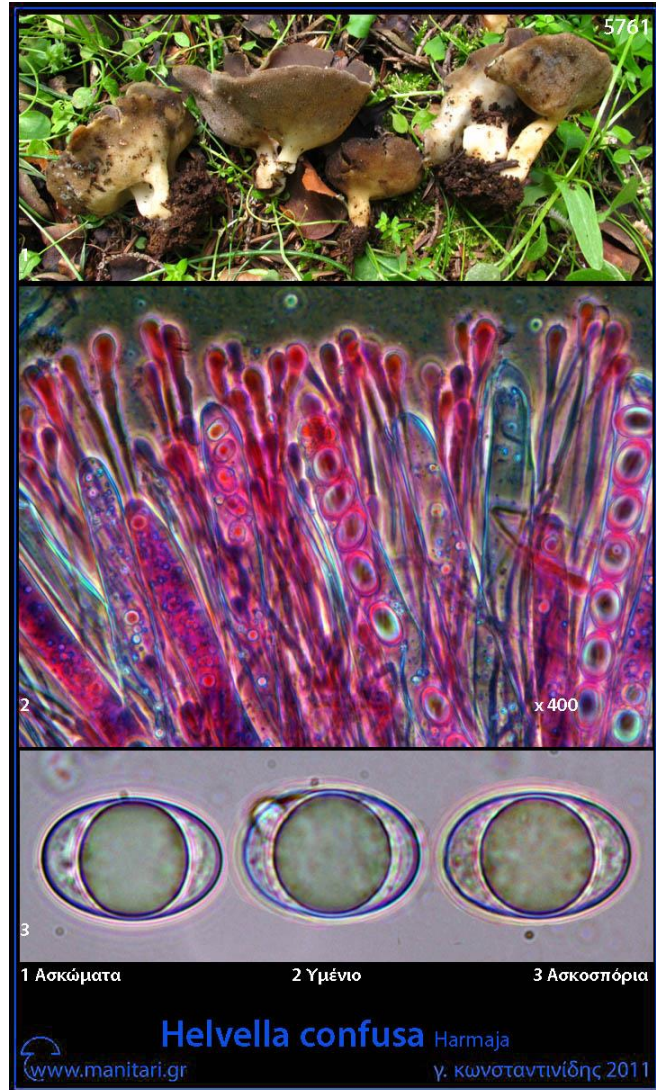

Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα «Στήριξη Φορέων
Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών 2013»

Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Παρνασσού

**Μελέτη και Καταγραφή των Μακρομυκήτων (Μανιταριών)
στην περιοχή ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου
Παρνασσού.**

Φωτιάδης Γεώργιος
ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΟΠΟΝΙΑΣ & ΔΦΠ, ΤΕΙ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Αμφίκλεια 2013

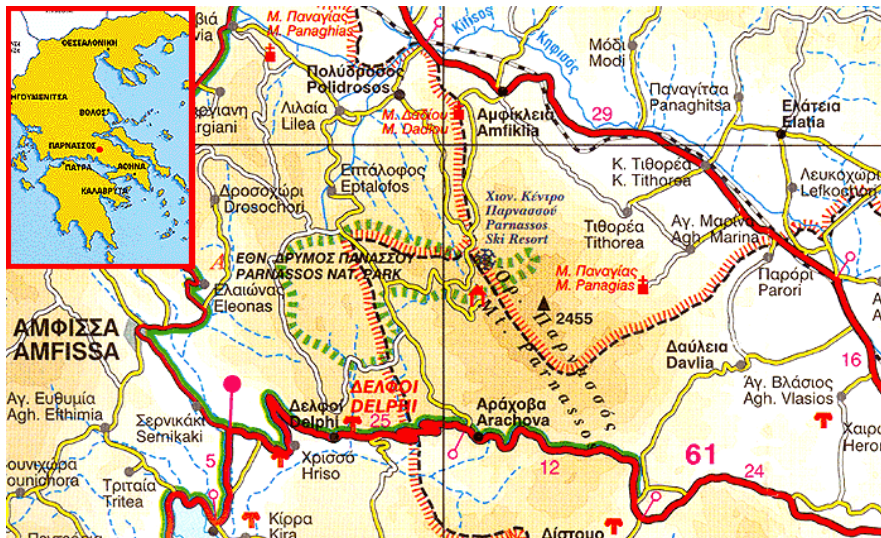
1. Εισαγωγή

Οι μύκητες αποτελούν από τα βασικότερα μέλη των δασικών οικοσυστημάτων καθορίζοντας τη δομή και λειτουργία τους είτε ως σαπροτροφικοί οργανισμοί, είτε ως παρασιτικοί-παθογόνοι, είτε ως συμβιωτικοί. Ο σκοπός της υλοποίησης του έργου «Μελέτη και καταγραφή των μακρομυκήτων (μανιταριών) του Παρνασσού» ήταν η καταγραφή των ανοιξιάτικων μακρομυκήτων (μανιταριών) στο ορεινό συγκρότημα του Παρνασσού, με στόχο την προστασία και διατήρηση της ποικιλότητάς τους, που φαίνεται να είναι ιδιαίτερα μεγάλη όπως φάνηκε από άλλη έρευνα για τους φθινοπωρινούς μακρομύκητες. Για το λόγο αυτό κρίθηκε απαραίτητη η συνέχιση των δειγματοληψιών των μακρομυκήτων και κατά τους εαρινούς μήνες, έτσι ώστε να υπάρξει μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα της εποχιακής διακύμανσης των ειδών των μακρομυκήτων στην περιοχή. Συνεπώς, η ολοκλήρωσή της ερευνητικής αυτής δράσης είναι σημαντική τόσο για την εμπειριστατωμένη γνώση της βιοποικιλότητας της περιοχής, όσο και για τη μετέπειτα εκτίμηση της κατάστασής της. Η παρούσα έκθεση αποτελεί το παραδοτέο για το έργο «Μελέτη και Καταγραφή των Μακρομυκήτων (Μανιταριών)». Η έκθεση αυτή, δεν θα μπορούσε να είχε πραγματοποιηθεί χωρίς τη βοήθεια του δασκάλου, Γεωργίου Κωνσταντινίδη, τον καθηγητή του ΤΕΙ Στερεάς Ελλάδας Ιωάννη Ραυτογιάννη, καθώς και χωρίς τη βοήθεια του Φορέα Διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου Παρνασσού.

2. Περιοχή έρευνας

2.1. Γεωγραφική θέση

Ο Παρνασσός είναι βουνό της Στερεάς Ελλάδας, που εκτείνεται στους νομούς Βοιωτίας, Φθιώτιδας και Φωκίδας. Έχει μέγιστο ύψος 2.457 μέτρα, με υψηλότερη κορυφή τη Λιάκουρα και είναι ένα από τα υψηλότερα βουνά της Ελλάδας. Στα βορειοδυτικά ενώνεται με τη Γκίωνα ενώ στα νότια συνδέεται με την Κίρφη. Ο Παρνασσός (Εικόνα 1) είναι άμεσα συνδεδεμένος με την ελληνική ιστορία και μυθολογία, κυρίως για το σπουδαιότερο μαντείο της Αρχαίας Ελλάδας που ήταν χτισμένο πάνω στα ιερά χώματά του, το Μαντείο των Δελφών. Από την αρχαιότητα μέχρι και σήμερα οι Δελφοί, ο "ομφαλός της γης", αποτελούν πόλο έλξης χιλιάδων τουριστών από ολόκληρο τον κόσμο, προσδίδοντας με τη φήμη τους αίγλη στον Παρνασσό (<http://el.wikipedia.org>).

Εικόνα 1. Χάρτης του Παρνασσού (<http://arachova.tripod.com>)

2.2. Κλίμα

Με μέσο ετήσιο ύψος ατμοσφαιρικών κατακρημνισμάτων στα 1468,2 mm σε υψόμετρο 1300 μέτρων, το κλίμα της περιοχής χαρακτηρίζεται υγρό: οι χειμώνες είναι

κυρίως δρυμείς με μεγάλη διάρκεια, ενώ τα καλοκαίρια δροσερά με τη θερινή περίοδο να περιορίζεται σημαντικά ή να εξαφανίζεται. Παρά ωστόσο την ένταση των βροχοπτώσεων, η επιφανειακή απορροή είναι μικρή, ως συνέπεια μάλλον της επικράτησης του υδατοπερατού ασβεστολίθου. Από την άλλη όμως πιστεύεται ότι η υπόγεια υδρολογία της περιοχής, είναι ιδιαίτερα σημαντική, πράγμα που δικαιολογεί το μεγάλο αριθμό πηγών (<http://www.parnassosnp.gr>).

2.3. Γεωλογικά στοιχεία

Ο Παρνασσός είναι ένα βουνό με εντυπωσιακές ορθοπλαγιές και βραχώδεις εκτάσεις, του οποίου το μεγαλύτερο τμήμα (76,6%) καταλαμβάνουν οι σκληροί ασβεστόλιθοι. Λόγω της επικράτησης του ασβεστολίθου, το καρστ του Παρνασσού είναι ιδιαίτερα εντυπωσιακό και κάποιο καρστικοί σχηματισμοί, όπως η καταβόθρα της Λιλαίας και το Κωρύκειο Άντρο, είναι γνωστοί σε εθνικό επίπεδο (<http://www.parnassosnp.gr>).

2.4. Χλωρίδα-Βλάστηση

Ο Παρνασσός είναι ένα σύνθετο οικοσύστημα, το οποίο διαθέτει μια μεγάλη ποικιλία τοπίων και βιοτόπων, με απόρροια να φιλοξενεί μια πλούσια όσο και σπάνια βιοποικιλότητα. Η προστατευόμενη περιοχή χαρακτηρίζεται από μεγάλο αριθμό φυτικών taxa, ιδιαίτερης επιστημονικής σημασίας και σπουδαιότητας. Συνολικά έχουν αναφερθεί στην περιοχή 854 taxa, από τα οποία τα 6 (*Centaurea musarum*, *Hieracium gaudryi*, *Eryssimum parnassi*, *Euphorbia orphanidis*, *Bupleurum capilare*, *Campanula ripicula*) είναι ενδημικά του Παρνασσού. Παράλληλα, στην περιοχή υπάρχει μεγάλος αριθμός στενοενδημικών ειδών, ενώ αρκετά είδη της περιοχής κατατάσσονται σε διάφορες κατηγορίες επικινδυνότητας (<http://www.parnassosnp.gr>).

Η βλάστηση της περιοχής διακρίνεται σε τρεις ζώνες:

α. τη χαμηλή βλάστηση, η οποία βρίσκεται πάνω από τα δασοόρια και επεκτείνεται μέχρι την κορυφή του βουνού (Λιάκουρα 2.457 μ) και συγκροτείται από θαμνώδη, φρυγανώδη και ποώδη είδη.

β. τη δενδρώδη βλάστηση, η οποία περιλαμβάνει τα δάση της κεφαλληνιακής ελάτης (*Abies cephalonica*), της μάρυρης πεύκης (*Pinus nigra*) και των φυλλοβόλων δρυών. Η ζώνη αυτή εντοπίζεται σε υψόμετρο μεταξύ 600 – 1800 μ. και

γ. τη θαμνώδη βλάστηση, η οποία περιλαμβάνει τους φυτικούς σχηματισμούς, κυρίως κάτω από την προηγούμενη μονάδα και μέχρι τους πρόποδες του Παρνασσού. Χαρακτηριστικά είδη αυτής της ζώνης είναι το πουρνάρι (*Quercus coccifera*), η αριά (*Quercus ilex*) και ο σχίνος (*Pistaccia lentiscus*) (<http://www.parnassosnp.gr>).

3. Αποτελέσματα μελέτης

Την άνοιξη οι μακρομύκητες είναι σχετικά πολύ λιγότεροι, σε σχέση με τους φθινοπωρινούς μακρομύκητες. Παρόλα αυτά, στην περιοχή ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου Παρνασσού, καταγράφηκαν 150 διαφορετικά είδη ανοιξιάτικων μακρομυκήτων (Πίνακας 1). Μερικά από αυτά έχουν καταγραφεί μία και μοναδική φορά στην περιοχή του Παρνασσού, όπως το είδος *Helvella confusa* (εικόνα εξώφυλλου με μικροσκοπική και μακροσκοπική παρουσίαση).

Πίνακας 1. Ανοιξιάτικοι μακρομύκητες στην περιοχή

A/A	Taxon
1	<i>Agaricus arvensis</i>
2	<i>Agaricus augustus</i>
3	<i>Agaricus campestris</i>

- 4 *Agaricus cupreobrunneus*
- 5 *Agaricus litoralis*
- 6 *Agaricus moelleri*
- 7 *Agaricus silvicola* var. *silvicola*
- 8 *Agaricus urinascens* var. *urinascens*
- 9 *Agaricus xanthodermus*
- 10 *Agrocybe cylindracea*
- 11 *Agrocybe dura*
- 12 *Agrocybe praecox*
- 13 *Amanita caesarea*
- 14 *Amanita crocea*
- 15 *Amanita excelsa* var. *spissa*
- 16 *Amanita gemmata*
- 17 *Amanita pantherina*
- 18 *Amanita phalloides*
- 19 *Amanita rubescens* var. *rubescens*
- 20 *Amanita vaginata*
- 21 *Amanita vaginata* var. *alba*
- 22 *Armillaria mellea*
- 23 *Astraeus hygrometricus*
- 24 *Auricularia auricula-judae*
- 25 *Auriscalpium vulgare*
- 26 *Baeospora myosura*
- 27 *Bjerkandera adusta*
- 28 *Bolbitius titubans* var. *titubans*
- 29 *Boletopsis grisea*
- 30 *Boletus aereus*
- 31 *Boletus calopus*
- 32 *Boletus impolitus*
- 33 *Boletus luridiformis*
- 34 *Boletus queletii*
- 35 *Boletus regius*
- 36 *Boletus reticulatus*
- 37 *Bovista plumbea*
- 38 *Calocera cornea*
- 39 *Calocera viscosa*
- 40 *Calocybe gambosa*
- 41 *Caloscypha fulgens*
- 42 *Cantharellus cibarius*
- 43 *Cantharellus subpruinosis*
- 44 *Clathrus ruber*
- 45 *Coprinellus disseminatus*
- 46 *Coprinellus micaceus*
- 47 *Coprinopsis atramentaria*

- 48 *Coprinopsis nivea*
- 49 *Coprinopsis picacea*
- 50 *Coprinus comatus*
- 51 *Crucibulum laeve*
- 52 *Discina ancilis*
- 53 *Discina melaleuca*
- 54 *Dumontinia tuberosa*
- 55 *Entoloma hirtipes*
- 56 *Exidia glandulosa*
- 57 *Exidia truncata*
- 58 *Fomes fomentarius*
- 59 *Fomitopsis pinicola*
- 60 *Fuligo septica*
- 61 *Ganoderma adpersum*
- 62 *Ganoderma lucidum*
- 63 *Geopora sumneriana*
- 64 *Gloeophyllum sepiarium*
- 65 *Gymnopus brassicolens*
- 66 *Gymnopus dryophilus*
- 67 *Gyromitra esculenta*
- 68 *Hapalopilus rutilans*
- 69 *Hebeloma theobrominum*
- 70 *Helvella acetabulum*
- 71 *Helvella confusa*
- 72 *Helvella lacunosa*
- 73 *Helvella leucomelaena*
- 74 *Helvella solitaria*
- 75 *Hohenbuehelia petaloides*
- 76 *Hygrophorus marzuolus*
- 77 *Hymenochaete rubiginosa*
- 78 *Hypholoma fasciculare*
- 79 *Hypomyces chrysospermus*
- 80 *Inocybe dulcamara*
- 81 *Lacrymaria lacrymabunda*
- 82 *Lactarius deliciosus*
- 83 *Lactarius volemus*
- 84 *Laetiporus sulphureus*
- 85 *Leccinellum crocipodium*
- 86 *Lentinus tigrinus*
- 87 *Leocarpus fragilis*
- 88 *Lepista nuda*
- 89 *Lepista sordida*
- 90 *Lycogala epidendrum*
- 91 *Lycoperdon pratense*

- 92 *Lycoperdon utriforme*
- 93 *Macrolepiota excoriata*
- 94 *Macrolepiota procera* var. *procera*
- 95 *Marasmius oreades*
- 96 *Melanoleuca cognata* var. *cognata*
- 97 *Morchella deliciosa*
- 98 *Morchella deliciosa* var. *incarnata*
- 99 *Morchella elata*
- 100 *Morchella elata* var. *purpurascens*
- 101 *Morchella esculenta*
- 102 *Morchella vulgaris*
- 103 *Mycena pura*
- 104 *Mycena renati*
- 105 *Mycena seynesii*
- 106 *Myriostoma coliforme*
- 107 *Omphalotus olearius*
- 108 *Onygena equina*
- 109 *Panaeolina foenisecii*
- 110 *Panaeolus papilionaceus*
- 111 *Panaeolus semiovatus*
- 112 *Panelus mitis*
- 113 *Phellinus hartigii*
- 114 *Pisolithus arhizus* s.l.
- 115 *Pithya vulgaris*
- 116 *Pleurotus eryngii*
- 117 *Pleurotus nebrodensis*
- 118 *Pleurotus ostreatus*
- 119 *Pluteus cervinus*
- 120 *Polyporus arcularius*
- 121 *Polyporus brumalis*
- 122 *Psathyrella melanthina*
- 123 *Reticularia lycoperdon*
- 124 *Rhizopogon roseolus*
- 125 *Russula acrifolia*
- 126 *Russula aurea*
- 127 *Russula cyanoxantha*
- 128 *Russula delica*
- 129 *Russula vesca*
- 130 *Russula virescens*
- 131 *Sarcoscypha coccinea*
- 132 *Sarcosphaera coronaria*
- 133 *Schizophyllum commune*
- 134 *Stereum hirsutum*
- 135 *Stereum subtomentosum*

- 136 *Strobilurus tenacellus*
- 137 *Stropharia semiglobata*
- 138 *Suillus granulatus*
- 139 *Trametes hirsuta*
- 140 *Trametes versicolor*
- 141 *Tremella foliacea*
- 142 *Tremella mesenterica*
- 143 *Trichaptum abietinum*
- 144 *Tulostoma brumale*
- 145 *Volvariella bombycina*
- 146 *Xerocomus chrysenteron*
- 147 *Xerocomus pruinatus*
- 148 *Xerula pudens*
- 149 *Xerula radicata*
- 150 *Xylaria hypoxylon*

Βιβλιογραφία

<http://el.wikipedia.org> (πρόσβαση 19/11/2013)

<http://www.parnassosnp.gr> (πρόσβαση 19/11/2013)

<https://www.facebook.com/ManitarofiloιElladas> (πρόσβαση 19/11/2013)